

Þorsteinn Helgason

Miðaldafólk á ferð

VERKEFNI

Efnisyfirlit

Fólk á ferð á miðöldum 3

Guðríður Þorbjarnardóttir 4

Pilgrímar og krossfarar 6

Silkileiðin og Markó Póló 8

Jbn Battúta 10

Sýklar og svartí dauði 13

Jóhanna af Örk 15

Hlauparinn í Jnkaríkinu 17

Hver var þessi Kólumbus? 18

Á skáldaferð um miðaldir 20

Fólk á ferð á miðöldum

1. Hvað er átt við með hugtakinu miðaldir?

---

2. Hvaða heiti þekkir þú og notar yfir liðinn tíma?

Ónákvæmt	Mitt á milli	Nákvæmt

3. Hvaða aðferð hefur þú til að muna og skilja hvenær eitthvað gerðist? Við hvað miðarðu?

---

4. Hverjar voru öflugustu miðstöðvarnar á miðöldum? (Það er mikilvægir staðir.)

---

1. Er hægt að segja að Leifur heppni hafi fundið Ameríku? Rökstyddu svarið.

---

2. Guðríður var uppi á tímum þegar kristnin var að taka við af gömlu heiðnu trúarbrögðunum á Norðurlöndum. Getur þú fundið merki um:

a) heiðna hegðun hjá Guðríði? _____

---

b) kristna hegðun hjá Guðríði? _____

---

3. Snorri Þorfinnsson var líklega fyrsti Evrópumaðurinn (hvíti maðurinn) sem fæddist í Ameríku. Er það eitthvað merkilegt? Rökstyddu svarið.

---

4. Fór Guðríður til Rómar? Hvað heldur þú?

---

5. Fólk hefur flutt til Ameríku í stórum hópum sem mætti líkja við bylgjuhreyfingar.
Hverjar eru helstu „bylgjurnar“?

Pílagrímar og krossfarar

1. Hvað eru pílagrímar?

---

2. Hvað voru krossferðir?

---

3. Hvað var Jerúsalem kölluð í gömlum íslenskum ritum?

---

4. Þekkir þú einhverjar pílagrímaferðir nú á dögum? Reyndu að finna sem flestar.

---

5. Stuttu eftir árásina á tvíbúraturnana í New York 11. september árið 2001 flutti forseti Bandaríkjanna ávarp og sagði að nú væru Bandaríkjamenn í „krossferð gegn hryðjuverkum“. Þessi orð vöktu hneykslun og reiði meðal margra múslima. Hvers vegna heldur þú að það hafi verið?

Silkleiðin og Markó Póló

1. Hvað er Pangea?

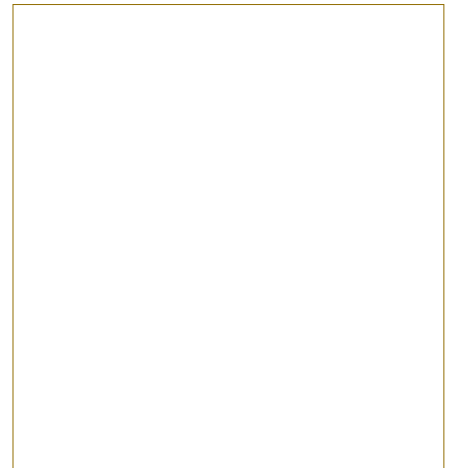

Teiknaðu mynd af Pangea.

2. Hvað er Evrasía?

---

3. Fjallaðu um ferðalög og flutninga á vatni og á landi á miðöldum.

---

4. Hvert var það lengsta sem hópar manna sigldu á miðöldum?

a) Norrænir menn: _____

---

a) Kínverjar: _____

---

5. Hvað er silkileiðin? Hvaða vörur voru fluttar eftir henni?

---

6. Finnst þér nafnið silkileiðin vera réttnefni? Rökstyddu svarið.

---

7. Hvað fór fleira um silkileiðina en silki?

---

8. Hver var Markó Póló?

Ibn Battúta fer um heiminn

1. Hver var tilgangur ferðarinnar þegar Ibn Battúta lagði fyrst af stað?

---

2. Hvaðan lagði hópur pílgrímanna af stað í ferðina til Mekka?

---

3. Keisarinn í Konstantínópel spurði Ibn Battúta um ferðir hans.
Á hvaða stöðum hafði hann mestan áhuga?

---

4. Af hverju gerðist Ibn Battúta mikill trúmaður og meinlætamaður eftir langa dvöl í Delí?

---

5. Af hverju fór Ibn Battúta til Kína?

---

6. Hvað eiga flugstöðin í Keflavík og Tangier í Marokkó sameiginlegt?

---

7. Skoðu landakort af heiminum og finndu hvaða leiðir Ibn Battúta fór. Nefndu nokkra staði sem hann kom á.

---

8. Ibn Battúta kom í ríki og veldi sem voru á mismunandi skeiði. Hér er nokkrum þeirra lýst. Merktu við þann stað sem hver lýsing á við.

Lýsing	Kína	Litla- Asía	Bagdad	Spánn	Konstant- ínópel
Mongólar höfðu rústað gamalli höfuðborg islams.					
Tyrkir voru að styrkja stöðu sína en deildu landi með kristnum mönnum og gyðingum.					
Glæsilegt kristið borgríki sem þrengt var að úr öllum áttum.					
Islamskt svæði sem minnkaði óðum og féll í hendur kristinna manna tæplega 150 árum seinna.					
Gamalt og gróið veldi þar sem gerðar eru ýmsar uppfinningar og tækninýjungar.					

9. Skriðu póstkort eða tölvupóst eins og þú værir Ibn Battúta. Stílaðu á foreldra hans eða vini í Marokkó. Þú ákveður staðinn sem hann skrifar frá.

	<div style="border: 1px solid black; width: 80px; height: 60px; margin: 0 auto 20px auto;"></div> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
--	---

10. Hvaða hættum og erfiðleikum mætti Ibn Battúta á ferðum sínum?
Hvaða vandkvæði væri líklega um að ræða nú á dögum?

Ibn Battúta á 14. öld	Ferðalangar á 21. öld

11. Hvaða atriði í kaflanum um Ibn Battúta snerta efni annarra kafla?

Sýklar og svartí dauði

1. Hvaðan var svartí dauði upprunninn?

---

2. Hvaða leið fór hann til Evrópu?

---

3. Af hverju er því ekki lýst í kaflanum hvernig svartí dauði barst um Ameríku og Ástralíu?

---

4. Af hverju er svartí dauði svo þekktur, af hverju er svo mikið fjallað um hann?

---

5. Hvernig stóð á því að sums staðar var gyðingum kennt um svartí dauða?

---

6. Mörgum skæðum sjúkdómum hefur verið útrýmt eða haldið í skefjum. Hvaða farsóttir þekkir þú sem hafa gengið í heiminum á síðustu árum?

---

7. Skoðu myndir af svartadauða, bæði frá þeim tíma sem atburðirnir gerðust og frá seinni tímum. Teiknaðu upp nokkrar myndir sem tákna dauðann.

1. Hvaða heimildir eru til um Jóhönnu af Örku og hve traustar eru þær?

---

2. Af hverju heldur þú að svona mikið sé fjallað um Jóhönnu af Örku og að enn sé verið að ræða um hana?

---

3. Í tilsvörunum, sem dæmi eru gefin af í kaflanum, má segja að Jóhanna svari ekki spurningunum eins og spyrjandinn ætlaðist til, t.d. ekki með já eða nei. Ertu sammála þessu?

---

4. Að hvaða leyti var Jóhanna óvenjulegur herforingi?

---

5. Hvað voru enskir hermenn að vilja í Frakklandi á 14. öld?

---

6. Finndu myndir sem gerðar hafa verið af Jóhönnu af Örku (Jeanne d'Arc, Joan of Arc).
Hvernig er henni lýst á þeim myndum?

Hlauparinn í Inkaríkinu

1. Til hvers var hnútalettrið (kípu, quipu) notað?

---

2. Veistu um önnur lönd á miðöldum þar sem boðhlaup með skilaboð tíðkaðist?

---

3. Hvað þykir þér merkilegast við Inkaríkið?

---

4. Hvers vegna heldur þú að Inkaríkið hafi fallið?

Hver var þessi Kólumbus?

Frásögninni um Kólumbus er skipt í þrjár frásagnir.

- Hugrakkur sæfari.
- Gráðugur landvinningamaður.
- Barn síns tíma.

1. Vann Kólumbus afrek? Hvað segir í hverjum hluta um það?

A: _____

B: _____

C: _____

2. Hvernig er konungshjónunum á Spáni, sem studdu Kólumbus, lýst í hverjum hluta fyrir sig?

A: _____

B: _____

C: _____

3. Hvaða frásögn er hugsuð frá sjónarhorni ...

A: _____

B: _____

C: _____

4. Hvernig er fjallað um sjúkdómana sem fylgdu með Evrópumönnum?

A: _____

B: _____

C: _____

5. Hvað er sagt um kristna trú í köflunum þrem?

A: _____

B: _____

C: _____

-
6. Sérð þú einhvern boðskap eða áróður í hverjum hluta fyrir sig?
Er hægt að orða hann í einni setningu?

A: _____

B: _____

C: _____

7. Skrifaðu nýja frásögn af Kólumbusi eftir því sem þú veist nú og þér þykir réttast.

Á skáldaferð um miðaldir

1. Að hvaða leyti er síðasti kaflinn í bókinni öðruvísi en hinir?

---

2. Hvað er líkt með síðasta kaflanum og hinum köflunum?

---

3. Er allt skrök og plat sem sagt er frá í skáldsögum eða bíómyndum? Rökstyddu svarið.

---

4. Er allt dagsatt sem sagt er frá í kennslubókum í sögu? Rökstyddu svarið.

---

5. Hvaða áhrif hefur það á þig þegar kemur skilti fremst eða aftast í bíómynd sem segir: „Þessi kvikmynd byggist á raunverulegum atburðum“?

---

6. Hvað segja sögurnar um Dante og Don Kíkóta okkur um miðaldir?

---

7. Skoðaðu myndirnar sem gerðar hafa verið við skáldverkin sem fjallað er um í kaflanum. Hvað segja þær um Dante og Don Kíkóta?

---

8. Aflaðu þér upplýsinga um íslensku skáldin sem þýddu verkin sem fjallað er um í kaflanum. Þau eru Guðmundur Böðvarsson, sem þýddi valda kafla úr *Guðdómlega gleðileiknum*, og Guðbergur Bergsson sem þýddi alla skáldsöguna um Don Kíkóta.
